

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА СЦ, БРОЙ 5

СОФИЯ, 1 – 15 МАРТ 2002 г.

ЦЕНА 0,50 лв.

<http://synpress.bulgink.net>, e-mail: synpress@bglink.net

• Ватиканът се опитва да присвои територията на Русия

стр. 2

• Епископ Калистос Уеър в България

стр. 4

• Анализи: Църквата през погледа на мегидите

стр. 4

• За магичите – из книгата „Православен катехизис и духовни напътствия“

стр. 5

• Съвременни подвижници на Православието: Старецът Яков Цаликис

стр. 6

• „Църковен вестник“ в Интернет

стр. 8

Кражба на светци

На 26 февруари разколическата общност, наричана „Старостилна църква“, оглавявана от лжеепископа Фотий, извърши едно от най-големите си престъпления срещу Църквата за времето на краткото си съществуване. Те присвоиха канонизацията на една от най-достоините личности в новата история на Българската и на Руската православна църква – архиепископ Серафим (Соболев). В своя внушителен храм в Бъкстон те изпълниха като сценарий чина на канонизация, имаше съставена служба, изписани са и икони на блаженопочиналия архиепископ. Но дали си даваха сметка какво вършат? Дали осъзнаваха каква скръб е за един архипастир дори от вечния си покой да види свои чедра напуснали самолично Светата съборна и апостолска Църква, отпаднали в позорен разкол, загърбили патриарси и свещенство, затворили се в безблагодатно общение със самите себе си! Надяваме се, ако не друго, то поне да не са го сторили нарочно.

Но не можем да премълчим злините, които така или иначе търпим. Разколичниците се опитаха да откраднат радостта на Църквата от истинското и канонично, официално причисляване на архиепископ Серафим към лика на светците. А то е предвидено за догодина,

когато Московската патриаршия възнамерява тържествено да започне процедурата във връзка с предстоящия 50-годишен юбилей на своето подворие в София. На това място, в криптата на храм „Св. Николай Мирликийски“ и днес се покои тялото на владиката.

Още по-лошо е объркването, което старостилците предизвикват сред благочестивите християни. Сега мнозина се чудят – да се покланят ли пред снимката на владика Серафим като пред икона или да изчакат; да му казват ли в молитвите си „светителю Серафиме“ или да го наричат както досега „дяко Серафиме“.

Почитанието на населението към него отдавна са масово, спонтанно и естествено. Чудеса отдавна са засвидетелствани, което е и причина Църквата да разгледа случая. Но само тя може да извърши канонизацията.

Това, разбира се, не е административен акт, не е оформяне на някакви бумажки, а още по-малко е намеса в Божия съд. Канонизацията принадлежи към живите свидетелства за съборността – един от най-важните белези на Църквата, залегнали в самата ѝ същност. Ето защо, докато тя не се произнесе, никой от нас не може самоволно да си „произведе“ светци, без по някакъв начин това да накръпява примера и добрия полвиг на Божиите угодници. Затова и кражбата на канонизации

има развращаващо действие сред хората, като ги насърчава към разделения и като насажда заблуди относно благодатното църковно устроителство.

Трябва да отбележим, че въпросната „канонизация“ не е прецедент. По-скоро става дума за един вече познат разколически синдром. Да си спомним как две години преди Руската православна църква да канонизира последния император Николай II, схизматичната „Руска Загранична църква“ избърза и извърши своя фалшива прослава.

У нас разколът на политическа основа, предвождан от самозвания Инокентий, си позволи да „канонизира“ българския национален герой йеродякон Игнатий (Васил Левски). Това беше кощунство спрямо духовния критерий на Църквата, която остава с дълбока почит към националните ни герои, но знае и да разграничава светостта от мирските явления.

Може да се заключи, че светотатствените и нелегитимни канонизации, провеждани от различните схизматични формации от православен тип, са тежък опит да добият самочувствие и да се домогнат до признание сред един по-широк кръг в обществото. Но това е също така и форма на прозелитизъм, стремеж да се привлекат повече заблудени чрез авторитета и светлата памет на Божиите угодници.

ЦВ

От какво се скандализираме

Първо, ние християните скандализираме света. Защото „ние проповядваме Христа разпнатия, Който за юдеи е съблазън, а за елени безумство“ (1 Кор. 1:23).

Кръстът и днес е скандал за света. Скандал обикновено наричаме разпрат, взаимното стълкновение между две страни. А скандализиран е онзи, който е предизвикан към скандал, но няма възможност за равностен отговор. Обидата за такъв е най-тежка.

Светът се скандализира от християнството, защото мисли себе си за мъдър, но мъдростта му замлъква и няма какво да отговори пред Разпятието. Той се лишава от възможността за отговор, тъй като няма какво да каже. Философите мълчат, юдеите са обзети от злобата на безсилието. Едините съзнават, че напразно са заложили на свои сили и разум, тъй като

кръстът е страшна и грозна гледка, но именно той донесе възкресението, а не съжденията на тленните им умове. Другите виждат безсмислието на плътските си подвизи по Закона, защото пред Христа разпнатия и възкресналия те вече не са спасителни.

Как да отговори светът на този скандал, след като не му остават нито своя мъдрост, нито свое благочестие? Някога подлагали християните на гонения, но

днес светът изгуби дори насилието като средство, защото сам си изменил доктрината за толерантността.

Остават му само подигравката, насмешките и наглостта. В тях той намира своя начин на свой ред да скандализира християнството.

Западът има по-големи и по-стари традиции в това отношение, тъй като той по-отрано се радва на различни свободи, включително и тази на богоухудството.

Освен това е имал повече поводи. Неслучайно първите карикатури от Средновековието черпят толкова сюжетни и прототипи от Римокатолическата църква.

Изтокът много по-дълго остава сериозен. Чуждото робство и бедността не са шегата, а Православието му е била единствената опора.

Към 18 – 19 век западното влияние вече се чувствата и у нас. В една прохож-

дащата ни съвременна литература започва да се изгражда един нов карикатурен имидж на Църквата и свещенството. Класиците ни по-късно бележат постижения в това поприще. Елин-Пелиновата книжка „Под манастирската лоза“ си е истински малък шедьовър, а Чудомировите румени селски попове са направо затрогващи със своята неподправена „човешинка“.

На стр. 5

ХРОНИКА

България

Честване на Националния празник на България

На 3 март, Неделя на Блудния син, с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим в ПКСХП „Св. Ал. Невски“ бе отслужена св. Литургия от Негово Високопреосвещенство б. Нюйоркски митрополит Геласий в съслужение с Негово Високопреосвещенство Русенския митрополит Неофит, Пресвещените епископи Траянопольски Иларион, Девошки Теодосий, Левкийски Павел, Йерей Антон Найденов и дяконите Любомир Братов и Георги Янков.

В 9,30 ч., преди началото на св. Литургия, Негово Светейшество бе посрещнат тържествено в Патриаршеската катедрала. Той благослови богомолния народ и влезе в св. олтар, където молитвено участва в св. служба.

В 10, 00 ч. Българският патриарх, придружаван от гл. секретар на Св. Синод архимандрит Борис, се отправя към площада пред паметника на Незнайния воин. Там той бе поканен сред официалните гости, за да присъства на тържеството по случай 124-годишнината от Освобождението на България.

Президентът и върховен главнокомандващ на Българската армия Георги Първанов присъства на почетния караул. После бе издигнат националният трибунгеник, при което гвардейският духов оркестър изпълни националния химн, а по време на изпълнението проехтяха 20 артилерийски салюта. Церемонията продължи с поднасяне на венци и цветя пред паметника. Първият венец бе от президента, а вторият от патриарх Максим. На тържеството присъстваха и председателят на Народното събрание, министри, депутати от всички парламентарни групи, началникът на Генералния щаб, висши офицери, дипломатическият корпус, общественици, граждани.

По случай 3 март от Националния исторически музей бе изнесено Самарското знаме.

След церемонията пред паметника на Незнайния воин Негово Светейшество Българския патриарх Максим и Високопреподобният архимандрит Борис се върнаха в храм „Св. Ал. Невски“, за да присъстват до края на Божествената литургия. Слово за Националния празник произнесе епископ Иларион. След това Светейшият патриарх в съслужение с всички останали духовници отслужи заупокойна панихида и благодарствен молебен. Панихидата бе в памет на благопочиналия император Александър Николаевич и всички воители, отдали живота си за Освобождението на България. В молебена патриархът, духовниците и миряните благодариха на Всеоподателя Бога за това, че на тази дата през 1878 г. Той тъй милостиво е дарувал свобода и мир на народа ни.

След службите в храма с литийно шествие при бисне на камбаните Светейшият владика с архиерите, свещениците и миряните се отправи към паметника на Цар Освободител, където поднесе букет цветя. Там катедралният хор изпя „Вечна памет“ за всички загинали за свободата на Отечеството ни и „Многая лета“ за здраве и спасение на Българския патриарх и на целия български народ.

След службите в храма с литийно шествие при бисне на камбаните Светейшият владика с архиерите, свещениците и миряните се отправи към паметника на Цар Освободител, където поднесе букет цветя. Там катедралният хор изпя „Вечна памет“ за всички загинали за свободата на Отечеството ни и „Многая лета“ за здраве и спасение на Българския патриарх и на целия български народ.

След службите в храма с литийно шествие при бисне на камбаните Светейшият владика с архиерите, свещениците и миряните се отправи към паметника на Цар Освободител, където поднесе букет цветя. Там катедралният хор изпя „Вечна памет“ за всички загинали за свободата на Отечеството ни и „Многая лета“ за здраве и спасение на Българския патриарх и на целия български народ.

След службите в храма с литийно шествие при бисне на камбаните Светейшият владика с архиерите, свещениците и миряните се отправи към паметника на Цар Освободител, където поднесе букет цветя. Там катедралният хор изпя „Вечна памет“ за всички загинали за свободата на Отечеството ни и „Многая лета“ за здраве и спасение на Българския патриарх и на целия български народ.

Димитър БОБЧЕВ

Ватиканът се опитва да присвои територията на Русия

На 11 февруари бе обявено решение на папа Йоан Павел Втори за излизане на статута на административните структури на Римокатолическата църква на територията на Русия до степен на спархия. Това означава, че от сега нататък Русия в документите на Ватикана ще се нарича „църковна провинция“, обявявана от митрополит.

По този повод Св. Синод на Руската православна църква излезе със специално изявление, в което се изказа възмущение от решението на Ватикана и предприета стъпка

се оценява като „поддриваща перспективите за подобряване на отношенията между двете Църкви“. В изявлението се уточнява, че „на територията на Русия исторически Католическата църква е обгръщала духовно традиционно „принадлежатите към пастовото и полци, литовни, немци и т.н.“ В документа се уточнява още, че „учредяването на „църковна провинция“ – „митрополия“ всъщност означава създаване на поместна Католическа църква на Русия със свой център в Москва, претендиращ да има за свое пастово руския народ, който културно, духовно и исторически принадлежи на Руската православна църква.

Образоването в Русия на такава църква фактически е предизвикателство към Православното, което има своите корени на територията на страната в продължение на много столетия. Освен това такава форма на организация на католическия църковен живот не е типична дори за католическите страни, където обикновено не съществуват църковни провинции, епархии, които реално да се управляват от митрополит.

Св. Синод на Руската православна църква счита за неправодобно оправданията на представители на Ватикана, че по този начин се възстановяват католически структури, съществували в Русия до революцията през 1917 г. И уточнява, че „почти всички от съществуващите в Руската империя до началото на XX в. римокатолически епархии са се намирили на територията на днешните страни Полша, Литва, Украйна и Белорусия и не са имали епископски център в столицата на

Русия, нито в някой друг град. Оттогава границите на нашата страна, а също така и етническият, и професионален състав на нейното население съществено са се променили. Броят на католиците в съвременна Русия е несравнимо по-малък, отколкото в Руската империя в началото на XX в.“

Според архиерите на Руската православна църква католиците в Русия не са толкова много, че да има нужда от повишаване на статута на вече съществуващите католически структури, а още по-малко да се образува специален църковен окръг.

Затова в изявлението на Св. Синод открито се казва: „Тези действия на Римокатолическата църква не са обусловени от реални пасторски нужди, а разкриват мисионерски цели. Това се потвърждава от многочислените факти на мисионерска дейност на католическото духовенство сред руското население. Именно тази дейност ние наричаме прозелитска и постоянно я посочваме като едно от основните препятствия за подобряване на отношенията между нашите две църкви.“

Решението на Ватикана бе оповестено в навечерието на поредния етап от официалните преговори между Руската православна църква и Римокатолическата църква, който трябваше да се проведе в края на февруари. Русия счита сегашната ситуация като заплашителна за крехкия процес на преговорите и прави изключително трудно разрешаването на съществуващите проблеми между двете църкви. РПЦ отбелязва, че отговорността за това пред Бога и историята пада изцяло върху Ватикана. По този начин ръководството на Римокатолическата църква поставя под въпрос способността на католическия Запад и православния Изток да взаимодействат като две велики цивилизации за благо на Европа и целия свят.

Руската православна църква обаче напомня, че в днешния обръкнат свят от двете църкви се изисква не да враждуват помежду си, а да работят заедно. Св. Синод на РПЦ заявява: „Ние ще запазим добрите си отношения с епархиите, енориите и манастирите на Католическата църква, а също и сътрудничеството с хуманитарните католически организации и учебните заведения. Подобни примери ни дават основание да се надяваме, че въпреки трудностите, свързани с погрешния курс на Ватикана по отношение на Руската православна църква, връзките между православните и католиците ще се развият и ще станат важен фактор за запазване на християнските ценности в живота на Европа и света.“

В заключението на изявлението се казва: „Обръщайки се към нашето пастово, ние го призоваваме да остане върно на св. Православие. Спокойно, мирно, но твърдо ще се противопоставяме на всички опити да бъде разделен духовно нашият народ.“

Във връзка с решението на Ватикана няколко дни по-късно РПЦ официално уведоми ръководството на Католическата църква, че планираното посещение на кардинал Валтер Каспер през втората половина на февруари е нежелателно.

Кардинал Валтер Каспер е председател на Пасторския съвет по християнско единство. При тези обстоятелства Руската православна църква счита, че „няма смисъл да се обсъжда възникналата ситуация с посланика на папата, защото така или иначе Ватиканът няма да отмени своето решение“. Представител на Св. Синод на РПЦ със съжаление коментира, че „Ватиканът отново се държи като господар на положението в Русия“. По негово мнение самото название на католическата структура, предложено от Ватикана за Руската федерация – „църковна провинция“ – звучи пренебрежително по отношение на Русия, сякаш Ватиканът я счита за „духовна пустиня“.

Според Московската патриаршия „РПЦ никога не е била затворена за диалог, но сътрудничество може да се развива само при наличието на добра воля от двете страни. При тези обстоятелства официалният диалог между двете църкви ще бъде преустановен и Руската църква ще се въздържа от всякакви контакти с Ватикана“.

Със свое изявление по възникналия проблем излезе и Съюзът на православните граждани в Руската федерация. В него се казва: „Решението на Ватикана за създаването на Русия на своя църковна провинция с акт на духовна агресия и политическа намеса в делата на Руската православна църква и Русия“.

По този повод Съюзът на православните граждани организира на 22 февруари в Москва митинг против духовната агресия на католицизма.

По материали от Интернет
Подготви
Полина СПИРОВА

Вести от Старозагорска епархия

На 24 февруари – Неделя на Митара и Фарисея – Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи Божествена литургия в с. Ветрен, Казанлъшка духовна околия. След това митрополитът заедно с духовници откликна на безбедната покана на г-н Мехмед Осман, областен ръководител на ДПС – гр. Стара Загора, да присъства на

празника на мюсюлманите Курбан байрам в с. Габарево, Старозагорска област. Заедно с Негово Високопреосвещенство поздравление към празнуващите поднесоха и областният управител на Стара Загора г-жа Мария Нейкова, дипломати от страната и чужбина и общественици.

В своето слово митрополит Галактион подчерта, че дългогодишното съжителство в приятелство и уважение, традиционни за региона, са плод на евангелския принцип за любов към всички човечи и основа за благополучието между хората, както ни е завещал нашият Господ Исус Христос: „Взлюбете ближния си като себе си“ (Мат. 22:39).

Накрая се провъзгласи многолетствие за жители на с. Габарево.

ЦВ

† IN MEMORIAM

Панихида за Левкийски епископ Партедий

На 2 март в столичния храм „Св. Троица“ (кв. „Слатина“), с благословението на Негово Светейшество Софийския митрополит и Българския патриарх Максим, бе отслужена св. Литургия по повод 20-годишнината от представянето в Господа на Левкийския епископ Партедий. Заупокойната литургия бе отслужена от Негово Високопреосвещенство Русенския митрополит Неофит в съслужение с архимандрит Борис, гл. секретар на Св. Синод, иконом Никола Иванчев, йерей Йоан Марков, председател на църковното настоятелство към храма, и протодякон Стефан Марков.

След св. Литургия бе отслужена панихида, в която участие взеха и бивши-

Блаженопочившият Левкийски епископ Партедий

я от Нюйоркски митрополит Геласий, Ловчанският митрополит Гавриил, Траянопольският епископ Иларион, патриаршески викарый, Девошкият епископ Теодосий и иконом Иван Михов. На две заупокойни служби молитвено присъства Негово Светейшество Българския патриарх Максим, роднини на благопочившия епископ Партедий и множество миряни, дошли в Божия дом, за да почетат молитвено паметта на този приспоменат архиепископ. В края на службата за живота и делото му произнесе Негово Високопреосвещенство Русенският митрополит Неофит.

ЦВ

СКРЪБНА ВЕСТ

На 25 февруари 2002 г. се престава в Господа

Негово Преосвещенство Агатополюският епископ НИКОН

Епископ Никон (в мире Ненко Петров Лалков) е роден на 13.IV.1931 г. в с. Беловица, Пловдивско, където израства и завършва основното си образование.

Воден от желанието си да служи на Бога, през 1947 г. той постъпва като послушник в Рилската св. обител. Приема монашество на 5.IV.1958 г. под духовното ръководство на архим. Климент Рилец.

По препоръката на Негово Преосвещенство Стобийският епископ Варлаам,

тогавашен игумен на Рилския манастир, постъпва в Софийската духовна семинария, която завършва през 1964 г. През 1969 г. завършва и Духовната академия.

След 1969 г. е на послушание във Великотърновската св. митрополия като епархийски дякон, протосингел и игумен на различни манастири в епархията.

През октомври 1998 г. е хиротонисан за епископ с титлата Агатополюски и е назначен за викарий на Сливенската митрополия.

Тази длъжност изпълнява до юни 1999 г., след което е епископ на разположение на Св. Синод.

БОГ ДА ГО ПРОСТИ! ВЕЧНА ДА БЪДЕ ПАМЕТТА МУ!

От Св. Синод на

Българската православна църква

Опелото се извърши на 27.II.2002 г. в храма при Софийските централни гробища.

Официални срещи в Синодната палата

На 11 март в Синодната палата Негово Светейшество Българският патриарх Максим прие председателя на Народното събрание г-н Огнян Герджиков. По-късно Негово Светейшество се срещна и с министър-председателя Негово Величество Симеон Сакскобургготски. Повод за двете визити бе предстоящото разглеждане на проектозакон за вероизповеданията в парламента. На срещата присъстваха Високопреосвещените митрополити Неврокопски Натанаил, Ловчански Гавриил и Преосвещеният Знеполски епископ Николай, патриаршески викарии.

Патриарх Максим изрази пред държавниците становището на Светия Синод по внесенния законопроект. Разговорите протекоха в дух на взаимно разбиране.

Панихидата за жертвите от атентата в Ню Йорк

На 12 март в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ бе отслужена панихидата за жертвите от терористичните атаки в Ню Йорк на 11 септември 2001 г. Богослужението извърши Негово Преосвещенство Траянополюският епископ Иларион в съслужение с Преосвещения Знеполски епископ Николай и храмовото духовенство.

Молитвено участие в панихидата взе и Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим.

Вълноемателната служба бе организирана по инициатива на Министерството на външните работи. На нея присъстваха дипломати, представители на правителството и парламентарните групи и граждани.

ЦВ

КАНОНИЧНО ПРАВО

Милко КОЖУХАРОВ, гл. счетоводител на Св. Синод на БПЦ, юрист и икономист

Продължение от бр. 4

Божията църква е неприкосновена

Торбов: „Априорният закон не подлежи на никакви изменения, той не се създава, нито изчезва. Той не е различен по време и място. Не се намира върху плоскостта на емпиричното търсене. Макар да няма нагледен характер, не е едно тъмно само по себе си познание.“

Правото според правния емпиризм се определя от силата. То е продукт на процеса в онзи кръг, за който е задължително, който процес познаваме като такъв на външни факти. Който издига силата като критерий на правото, губи възможността да запази белега на задължителността в правото. Ако силата е право, възможността да се създаде право е неограничена, както е неограничена силата. Това право не може да има белега на необходимостта.“

Торбов синтезира: Философията на правото е идейното съдържание за същността на правото, а юриспруденцията изразява материалното, защото почива на силата, което не е право.

В началото на XX век позитивното право прави опити за окончателно дискредитиране метафизичните учения на правото. Изразител на тези опити е идеологът на позитивното право Бергбом.

Според Бергбом двете права имат идентичен предмет – правовия ред. Различие е в критерия. Философията си служи с идеален критерий, а

юриспруденцията с реален принцип. Философията е едно рационално или философско познание. В юриспруденцията познанието съдържа представата за фактическата сила на една действаща социална система и е едно емпирическо познание. Те са несъвместими. Бергбом прави опит да създаде Философия на емпиричното право, но сам го назовава „Философия на бъдещето – няма бъдеще.“

Той отхвърля теорията за естествено право като ненаучна и деструктивна, защото при разглеждане въпроса за същността и произхода на правото разграничавала позитивното право от идеалното и абсолютното. Той отхвърля предпозитивното право, обосноваващо позитивното, защото според него „онова, което е право не се нуждае от никакво по-нататъшно утвърждение или санкция.“

Бергбом под абсолютно – вечно право, разбира готови правни положения в смисъла и значението на естествено право.

Бергбом с настървение започнал поход срещу естествено право. Той казва: „Вратата в него съвсем не е още напълно изчезнала. Една от главите на хидрата е отрязана – на мястото ѝ са израснали десет. Учението на естествено право трябва да бъде безмилостно премахнато, да се унищожи из дъно. Защото със своя принципен субективизъм то заплашва свършено да унищожи устоите на правовия ред.“

Българският юрист и общественик Стоян Михайловски за този ред има ясно становище:

Материя не може сама да си наложи закон.

Ред не се ражда сам по себе си. Ред не е атрибутция на материя.

Ред е сила разумна.

Ред е могъщество духовно.

Гдето има ред, има уредник.

Световният уредник е върховен уреднически дух.

Световният уредник е Бог.

При такива обстоятелства неокантианският идеолог Нелсон пише: „Само когато се възврънем към една пречистена метафизика на правото, към едно основано върху една обновена критика на практичния разум учение за правото, може да се надвием наново да пропъдим из науката нечистите духове, които са завладели юриспруденцията на нашето време и така да отправим учението за правото по научно здравия и в същото време плодотворен път за най-висшите практически цели на живота път.“

„Няма никакво друго основание за валидността на правото, освен онова, което трябва да потърсим в духа на човека“ – Крабе.

През XX век възникнал над 20 ясно обособени нови теоретико-правни подходи за същността на правото и закона. Те обаче предлагат само „част от истината“, затова се явява стремеж към интегрирана юриспруденция.

Фрийман определя три интегрирани течения: Философия на правото – точния смисъл на думата.

Аналитична юриспруденция – проблемите с юридическата техника.

Социологически теория – социалното действие

на правните принципи. Забелязва се революция в правото, с не по-малко значение от репещията на римското право.

Формира се школата на възрожденото естествено право. Явяват се клонове в школата: неокантианство, неохегелианство, неомистико. Най-значителен е подемет след 40-те години, а през 50-те и 60-те години се чува призива „Назад към правото“. Обръщат се погледите не към класическите просветителски идеи, а към още по-старите естественоправни идеи на Тома Аквински. Има наличие и на интегриране с други школи и течения.

Възроденото право освен с рационални и аксиологически методи вече си служи с теологията.

Най-изпъкнало е именно това, че възроденото естествено право е свързано с теологията, то е тъждествено с „върховните правни идеи“. То се явява рационалистично описание на действителността. Проблемът в отношенията между естествено и позитивно право е въпрос на средствата за тяхното прилагане. Естественоправниците виждат своята задача в елиминиране „склерозиранието позитивно право“. Целта е да превърнат естествено право в действаща правна система, която е средство на съдбата, а не на законодателя. Съдбата се ползва от надзаконового право.

Ето някои идеи на основните идеолози.

Според Дел Векки идеите на естествено право са рожба на разумното човешко „Аз“, на основните принципи на човешкия разум и съвест. То съществува – действително е даже

когато се нарушава практически.“

Възродена естествено научна школа свързана с теологията се утвърждава и в САЩ. Нейн представител е У. Кенеди.

Шьоние пише: „Правото е първоначална сила, която не произлиза от държавата. Тя не е негов творец. Силата на правото е резултат от родената заедно с човечеството правна идея.“

Меснер (австрийски изследовател): „Бог е най-висшият законодател и създателят на естествени права.“

Неслучайно обемистият му труд „Естествено право“ се сочи като „Нова библия на неохристиянството“. Според него законодателят е длъжен да се съобразява с естествено право и да създава само справедливи закони.

Фелермайер, германски неомистик, пише за възкресяване учението на Платон, Аристотел и Т. Аквински.

„Бог създава непосредствено духовния живот. Народът не може сам да изменя същността на правото. Той не може да претендира за абсолютните права.“

Торбов (неокантианец): „Абсолютното начало е задължително само по себе си и затова не се нуждае от утвърждение на каквото и да е право.“

Всяка правна задължителност произлиза от Закона на правото. Правото на закона не е закон, а само факт.“

Иисус Христос ни завеща: „Аз съм с вас през всички дни до свършека на света.“

АНАЛИЗИ

Църквата през погледа на медиите

Посещение на Диоклийския епископ Калистос Уеър в България

По инициатива на Философския факултет на Софийския университет "Св. Климент Охридски" на посещение у нас пристигна известният оксфордски професор по богословие Диоклийският епископ Калистос Уеър.

Повод за неговото идване е книгата му "Тайнството на човешката личност. Исихастски студии", издадена на български език.

На 10 март с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим епископът на Цариградската патриаршия Калистос Уеър отслужи св. Литургия в митрополитския катедрален храм "Св. Неделя" в съслужение с храмовото духовенство. Негово Светейшество взе молитвено участие в богослужението.

На 11 март от 10,30 ч. в аулата на Софийския университет епископ Калистос Уеър внесе лекция на тема "Човешката личност като образ на Св. Троица" от блж. Августин до св. Григорий Палама.

Гостът бе представен пред многобройната аудитория в аулата на университета от доц. Георги Каприев, преподавател във Философския факултет.

Същия ден от 18 ч. в крптата на Патриаршеската катедрала храм-памятник "Св. Александър Невски" официално бе представена книгата му. По този повод присъстваха преподавателите, издателите на книгата, представители на академичните среди.

На 12 март в Софийската духовна семинария "Св. Иван Рилски" се проведе симпозиум с участието на епископ Калистос на тема: "Тяло и обидност - аспекти на християнската антропология и ексевология".

Пребиваването на епископ Калистос Уеър в България продължава с посещение на православни светини в столицата и страната.

В процеса на изграждане на демократичното общество медиите имат ключово значение. Със своята избирателна и интерпретативна способност те са активен участник в създаването на новите светогледни структури на обществото. В този смисъл взаимоотношението им с Българската православна църква и отношението им към религиозно-мирогледните теми е явление, което заслужава да бъде изследвано и осмисляно като процес и тенденции.

Волена от този интерес, изследвах пресата у нас за периода ноември 1999 г. - януари 2000 г. по метода на контент-анализа в една достатъчно представителна извадка по отношение на емблематичността. В изследването попаднаха ежедневниците "Труд" и "24 часа" като представители на т. нар. свободна преса и имачи относително най-висок дял във формирането на общественото мнение, партийните вестници - "Демокрация" и "Дума", които за разглеждания период са издания съответно на управляващата и на опозиционната партия и специализираните седмичници в-к "Култура" и "Църковен вестник". Изследването позволи да се наблюдават някои характерни процеси, които формират публичността на Църквата. Избраният от мен период е емблематичен в много отношения. В него до голяма степен може да се наблюдава изчитане на проблематиката между медиите и Църква. В този период в сферата на политиката има видима стабилизация на статуквото. Продължава преходът на Църквата от състоянието ѝ преди 1989 г. през изпитанията на нелегитимацията още разкол - към възвръщане на единство и легитимност. Всички - пресата, както и общественото мнение, са в състояние на относителна стабилност. Разглежданият тримесечен период е свързан и с темата за "милениума", която стимулира както по-многобройни, така и аналитични и обобщаващи публикации по църковната и християнска тема. Всичко това ни дава възможност да наблюдаваме в медийното пространство процеси, които максимално ни доближават до същинската проблематика *между Църква и ни дава представа за обема, общите насоки и разпределението на идейните течения, формиращи публичния образ на Българската православна църква.*

Явленията, които се наблюдават в печата, са в голяма степен валидни и за останалите медии - радио, телевизия и т.н.

Наблюдава се разми-

наване и несъответствие между БПЦ и медиите във всички сфери на действителността: култура, политика, образование и т.н. Тези проблеми отразяват и мултиплицират проблемите на общуването между БПЦ и обществеността като цяло и пречат на пълното конституиране на Църквата в общественото пространство. Централен проблем в тях с липсата на разбиране, че макар да присъства във всички

то стават проводници на сектантски идеи, които извадени от контекста на собственото си учение звучат приемоливо на пръв поглед.

За медиите основно крело е верният релативизъм. За тях нито една религия - включително и християнството - няма "монопол" спрямо истината, а всеки има "свой" път към Бога, който може да намери и извърви сам, без Църквата. Липсва познание у пишците на религиозни теми относно разликите между различните християнски деноминации. Протестантството не се разглежда като значим религиозен субект - партньор или опонент на Православната църква. Единствено римокатолицизмът се приема като обосо-

бен религиозен християнски субект, различен от Православие, най-често противопоставен на него в позицията на превъзходство. Образът на римокатолицизма във вестниците фактически се персонализира чрез личността на папата.

В пресата православната тематика заема повече място, отколкото всички други вероизповедания взети заедно, но няма постоянни християнски рубрики върху цяла тематична странична дори в броевете в края на седмицата. В редакциите не достигат квалифицирани кадри, които да боравят компетентно с църковната и религиозната проблематика, рядко се търси мнението на експерти (православни богослови) или на носителите на мерованост (главно епископите).

Медиите нямат специфичен език за Църквата. Използват обичайния си език и стил, който е разрушителен, ексцесивен, призиваващ. Логиката на техния интерес към църковната проблематика е паразитна и затова разрушителна.

Църковната тематика обикновено присъства с недуховни събития (имоти, политика, разкол и пр.), а духовните събития се свързват с нецърковна тематика (полтъргайсти, екстрасенси, астрология и пр.).

Тъй като за разглежданите медии всички църковно-религиозни аспекти се свеждат до техните светски и политически измерения, област в която те са на собствена територия, се опитват да "помогнат" на Църквата със съвети и идеи за реорганизация, сякаш това

е част от демократизирането на обществото. Много често те се опитват да изземват нейни функции включително по отношение на нравствеността и вярата, както правят това и в други области, които смятат за "опразнени" от съответния титуляр - икономика, обществен живот и т.н. Така те изграждат една своя, виртуална "църква", която напълно подменя истинската. Това обаче не се различава от медиите. По-подробен анализ на явленията е тема за друга статия. Едно от следствията му обаче е все по-запълбочаване се разрыв между интелектуалците и Църквата и изобико между християнството и съвременната култура.

Противно на читателските ни настроения обаче, направеният анализ на пресата доказва, че политически неангажираната ежедневница в лицето на "Труд" и "24 часа" - не води планирана кампания за дискредитиране на Църквата и религията в смисъл, че няма предварителен план или стратегия за нейното дискредитиране. До противоречивни позиции те стигат спонтанно, вследствие на неразбирането на религиозната проблематика, съществуващите в медиите политически и светогледни предпочитания и липсата на съвременна медийна тематика от страна на Църквата - пресконференции, комюникета, брифинги, официални публикации на становища и т.н.

Политически пристрастие ежедневниците - "Демокрация" и в по-малка степен "Дума" - през разглеждания период водят политика на дискредитиране на Църквата, но тя най-често е отзвук от външи спрямо собствено религиозната тематика фактори.

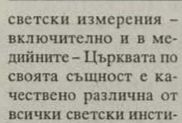
Това са само част от прихитите, описващи сложното взаимодействие между БПЦ и медиите. В крайна сметка, образът на Църквата, който се създава в публичното пространство, дори и като цяло да е плод на добронамереност, не съдейства за правилното протичане на процесите на развитие вътре в самата Църква, създава негативни нагласи в общественото мнение, вследствие на което Църквата се лишава от необходимата ѝ обществена подкрепа, за да извършва своята просветна, образователна и социална дейност в достатъчна степен, както и да разпространява пълноценно християнската вяра, за което е призвана. Затова са необходими целенасочени и постоянни усилия в публичното пространство в посока на създаване на връзки между обществото и Църквата.

Гаяла ТОДОРОВА

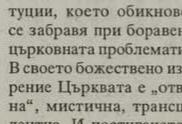
ПОСЛЕДЕН РУНД СРЕЩУ ЦЪРКВАТА

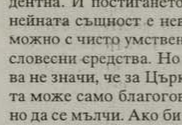
Максим ками хората на Пилмен да служат заедно литургия

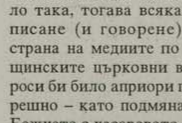
Юридическият казус „БПЦ“

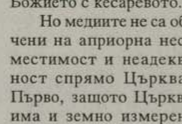
Машина правела работни

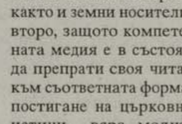
Пала отпа

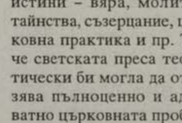
Смисъл. Те не препращат към нещо, което е отвъд

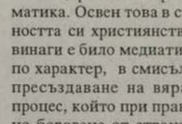
Обикновено в медиите няма открит антихристиянска позиция.

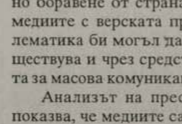
Като цяло те вземат отношение към всички светски и политически аспекти на църковната тема - личността на духовника, вътрешните за клира дела, обществената роля на Църквата, отношението ѝ с другите деноминации.

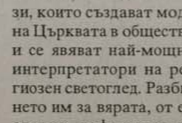
Друга важна особеност е, че фактически медиите толерират и пропагандират нехристиянски религиозен светоглед - чрез астрологически, окултнистски материали и пр. - който обаче не се осъждава като такъв от тях.

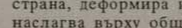
По правило те винаги са настроени против сектите, но не ги разбират и чес-

Показва, че медиите са тези, които създават модела на Църквата в общественото и се явяват най-мощните интерпретатори на религиозен светоглед.

Разбира се, че медиите са тези, които създават модела на Църквата в общественото и се явяват най-мощните интерпретатори на религиозен светоглед.

Показва, че медиите са тези, които създават модела на Църквата в общественото и се явяват най-мощните интерпретатори на религиозен светоглед.

От какво се скандализираме

От стр. 1

Трябва да признаем, че нашите интелектуалци в насмешките си към Църквата все пак не стигат много по-далеч от битовизма, за разлика от съседна Гърция, където Казандзакис е отлъчен заради много по-сериозни неща (вж. ЦВ, бр.3, стр.1,3).

Няма да се спираме на онова, което се случваше през времената на комунизма, защото тогава имаше насилие.

Интересно е какво става днес. А днес койкищо не насилва да осмива, да „клейма“ или просто да злослови Църквата, християнството, свещенството... Това се прави доброволно и с удоволствие. Правят го медиите, хора на изкуството, забавни предавания.

Напоследък и телевизионното предаване с най-високият рейтинг „Шоуто на Слави“ се увлече в тази по-

сока. Появиха се няколко цинични скечза за „попове“, които по дух напомнаха за Елин-Пелиновите или Чудомирските образи в осъвременен контекст.

В Св. Синод не закъняха обядания и писма от скандализирани граждани християни. Може би щеше да е по-уместно те да пишат до офиса на предаването, но в края на краищата всеки постъпва, както намери за добре.

„Шоуто на Слави“ не беше единственият повод за такива реакции. Хората реагираха по подобен начин и на т. нар. „голи новини“, когато се появиха на екран, на различни филми и т. н. Изобиха мизина са скандализирани днес. Значи, медиите и част от обществеността постигат успешно своята цел.

Много е позително обаче, от какво точно се скандализираме ние като

християни.

Сякаш повечето се чувстват лично засегнати, наранени от някаква обίδα чрез намека за лични слабости. Например, „показаха пиия поп – каква гавра, какъв скандал!“.

Ами ако наистина това се е случвало тук или там? Ако всеки от нас се е натъквал волю-неволю на подобна гледка? И, ако такава нещя се е случвало с „поп“, то какво можем да кажем за себе си като миряни? Защото ние винаги много по-лесно се скандализираме от чуждите дела...

В монашеските общности често пъти истинското духовно състояние се изпитва чрез особено да търпиш обиди и несправедливи обвинения.

Ние сме много несъвършени в това отношение. Обиждаме се от малко и понякога дълго заемаме

позата на обидени, докато накрая наистина станем смешни пред хората. Затова не обичаме да ни мислят за обидени, но предпочитаме да сме „скандализирани“. Това ни придава и известна мъченическа осанка, което особено допада на тшеславието ни.

Да видим как апостолите мислели за себе си: „Мисля, че нас, апостолите, Бог постави най-последни, като осъдени на смърт; понеже станахме зрелища на света – на Ангели и човеци... Злословени – благославяме; гонени – търпим; хулени – молим се. Станахме като измет за света, измет за всички досега. Не за да ви посрамя пиша това, а ви поучавам като мои възлюбени чеда“ (1 Кор. 4:9-14).

Как постъпваме ние, когато ни „скандализират“? Злословени – злословим още повече; гонени – гоним; хулени – хулим. Считаме себе си за нещо особено важно и ценно в сравнение с другите и като ни настъпят малко, губим всякакво чувство за хумор, вземаме се насериозно и заставаме в нападателна поза.

Но има нещо много по-съществено от нашите лични слабости, което ние пропусаме. Това е, когато се споменава неправно Божието име, когато св. Кръст се използва като театрален реквизит, когато Св. Евангелие се цитира подигравателно или текстът му се преиначава в игри на думи – дори с циничен подтекст.

За християните „свещеният гняв“ започва там, където съвърша личната обίδα. Когато някой богохулства, имаме сериозен повод да се безпокоим. Но трябва ли пак да се скандализираме?

Безпокойството има и други нюанси. То не значи непременно скандал. Понякога забравяме, че има безпокойство за другия, за онези, който може и да не е брат по св. Кръщение, но винаги остава наш близък образ Божи, като човек.

Вместо да го намразваме в забудата му, вместо да го хулим за богохулството му, по-градивно е да му съчувстваме в неосъзнатото му нещастие. Защото няма по-голямо лично нещастие от това някой да се подиграе с Бога.

Любовта затова ни е дадена, за да носим взаимно немощите си и да се молим – не само за себе си, но и само за приятелите си, но дори и за нашите гонители.

Ние сякаш си живеем с дълбокото убеждение, че светът все още е по византийски „възърковен“, че Миланският едикт провъзгласява да е закон за света, както и със спомена, че император Теодосий някога е затворил Атинската (езическа) философска школа... По тази инерция ние разглеждаме всички около себе си като действителни членове на Църквата. По този

критерий съдим и за поведението им. И много бърхаме, защото не си даваме сметка, че има хора от рождението си и по възпитание далеч от Бога; хора некръстени или току-що приели Кръщение без никаква подготовка за това, хора още намиращи се във вавилонския плен на атеизма от миналите десетилетия.

Повечето от тях сега гледат културата ни, участват в политическия живот, влияят в медиите, диктуват обществените отношения.

Грешката ни е, че бързаме да ги считаме за еретици и „отстъпници от вярата“, а те още не са влезли в Църквата.

Тези хора още са езичници, но не проповядваха ли самите апостоли сред езичниците, не изповядваме ли и ние, че „спасението е от юдеите“ (Иоан. 4:22), но в Христа то е дарувано на всички човечи?

Като имаме предвид всичко това, уместно ли е да се скандализираме от света и да се държим като скандализирани? Не е ли по-ползено и благодатно да посрещнем подигравките със снисхождение, а вътре в себе си – с чувство на дълбока скръб за ближния?

Скандализираният пита в сърцето си злъч. Това не е духът на апостолското свидетелство. Мисията на християнството е молитвата за света.

Има и други средства – според случая – увещание, Павловото предупреждение, че „всичко е разрешено, но не всичко е полезно“ (1 Кор. 10:23). Но без това да поражда скандали.

Съвсем различно е, когато вътре в църковното съзнание се появят хора лукави и богохулни, които смесват благодатта с безчестие и гребят отвътре Църквата. И на такива се нагледяхме – истински разколници и еретици, които бяха в благодатта и отпаднаха, приеха нетленни дарове и ги захвърлиха. Техните дела са по-страшни от делата на света, защото са църковноподобни и водещи до съблазна.

„Защото, след като са избегнали световните скверности и чрез познаване Господа и Спасителя нашего Иисуса Христа, ако пак се заплетат в тях и бъдат победени, то за таки-

ва последното състояние бива по-лошо от първото. За тях би било по-добре, да не бяха познали пътя на правдата, отколкото, след като са го познали, да се върнат назад от предадената там свята заповед“ (2 Петр. 2:20-21).

А ние днес се скандализираме повече от онези, които още не са „познали пътя на правдата“, като ги бърхаме с тези, за които говори апостолът. Тях сякаш не ги забелязваме и ги оставяме да правят по-големи злини на Църквата.

Защо толкова много скандализирани християни се обаждаха на синодалните телефони да изкажат възмущението си от „Шоуто на Слави“, от някакви „голи новини“, от разни филми, книги и спектакли, ज्याми нещо общо с църковния живот, а никой не се обажда и сякаш никой не се скандализира от факта, че десетки енорийски храмове вече десетилетия продължават да бъдат окупирани от разколници; че там се извършват безблагодатни богослужения?

Как никой не се смуги, че дървото в двора на един тачен манастир е отрупано с мартеници подобно на езически идол?

Защо не се обаждат възмутени, че в един известен български православен храм се продава книгата „Ванга – светича и пророчица“?

Къде са скандализираниите граждани християни, когато и те самите купуват „църковни“ свещи и фалшиви църковни календарчета на улицата от случайни продавачи, като пълнят джобовите на печалбари, вместо църковната хазна?

От нас, християните, Бог очаква първо и най-вече да се скандализираме от самите себе си. Най-големият скандал за нас е, щом за себе си установим, че „не доброто, което искаме, правя, а злото, което не искаме, него върша“ (Рим. 7:19). Всеки от нас, който се скандализира по този благодатен начин, обикновено поставя доброто и спасително начало на покаянието. Но то именно е единствената твърд, която може да разбие и укроти скандалите на света.

Ангел ВЕЛИЧКОВ

За магиите

В: Какво става с онези, които вършат или търсят магии?

О: Те се отделят и се отричат от Христос и така се свързват с дявола. Магосициите приемат сатаната в сърцата си, лишава се от небесното Царство и биват осъдени на вечни мъки в преизподния ад, където ще бъдат измъчвани по-лошо от неверниците. Бог обаче по великати Си милост може да дари прощане на такива люде, стига те по-скоро искрено да се покаят, да изповядват греха си и да се откажат от него.

В: А ако наричат себе си християни и използват си действия, пак ли не трябва да се ходи при тях?

О: Магосициите не са и не трябва да се наричат християни, понеже делата им са сатанински и противни на християнството. Истинските християни още от светото си Кръщение се отричат от дявола, от всичко го му служение и от делата му и помнят това свое обещание цял живот. „Какво общо има

верният с неверния?“ (2 Кор. 6:15). Магосициите използват икони, за да мамят хората, че уж действат с Божия сила.

В: Но все пак нали казват, че някои получавали полза и изцеление?

О: Това е често дяволско изкушение! Как може този, когото Свещеното Писание нарича човекоубици, да бъде лекар?! Как е възможно този, който погубва душите, да лекува телата?! Сатаната е безсилен да прави добро, той единствено може под маската на привидното добро да върши зло и да вреди на хората. Затова е и преселител. Не се мами, християнино, нито вълкът някога ще стане агне, нито дяволът – лекар! Демоните са толкова лукави, че дори и по Божие допущение да лекуват тялото, те правят това с цел да погубят душата. Каква полза се получиш, брате, ако тялото ти, което днес е живо, а утре – мъртво, се излекува, а душата ти за вечни времена бъде умъртвена? Нима не се боиш да се отречеши от Бога, да станеш предател на Христос, да погубиш ду-

шата си? Знай, че Бог като мъченици увещава тези, които търпеливо понасят страданията, без да прибягват към магосициите.

В: А как може да се обясни това, че чрез озоните гадателите предсказват някои неща и те се сбъдват?

О: Понякога става така, защото онеи, който прибягва до „знанието“ на бесовете, няма непоколебима вяра в Господа, а вяра на демоните. Поради това, по причина на собственото му неверие, Бог допуска да стане това, което му предсказват бесовете. Св. Иоан Златоуст казва: „Защото върващ, затова и наистина става.“ Демоните не могат да предсказват, те не знаят Божитите тайни и какво ще се случи с човека, но получават възможността да предричат поради неверието в Бога и вярата към бесовете от страна на християните и поради грехоуния им живот.

Из „Православен катехизис и духовни напътствия“
Повече за книгата четете на стр. 6.

„Демони в празните олтари“

Така е озаглавено краткото съобщение в немския вестник Welt am Sonntag за мануела младата семейна двойка Мануела (23) и Даниел (26) Руда, извършили жестоко убийство, шокирало обществеността в Германия. Двамата са последователи на сатаната и членове на окултна сатанинска организация. Те внимателно подбират идеалната жертва – 33-годишния Франк Х. – по думите на познаващите го дълбоко върващ, отзивчив и приветлив мъж, олицетворение на ненавистия за сектантите истински християни. Посмъртното е извършено с ритуална хладнокръвност, „по заповед на сатаната“ – както заявяват убийците за протокола в полицията.

На заседанието на областния съд в град Бохум обвиняемите отново предизвикват обществеността, като съпровождат излизането си със сатанински поздрав и цинични жестове. Нито следа от съжаление

или уплаха, само задоволство от „изпълнен дълг“. За жената се знае, че е обичала до ношува в козети, пиела е кръв и се е увличала от садомазохистични практики. Нейният съпруг от дете е завладян от фантазии за убийства и не се разделя с широко разпространяваната на Запад „Библия на сатаната“. Двамата са опиания от „сместостта“ си да нарушават „баналните табута“ на обществото, да заплюват моралната ценностна система като „безлика посредственост“.

„В опустелите олтари се заселват демони“, беше коментирал някога Ерих Юнг западането на Църквата в Западна Европа. Когато в края на краищата съдът се произнесе по вината на убийците, едва ли ще стане дума за същинските причини за нарастващото очарование и привличане на толкова много млади хора към злото.

По западния печат

СЪВРЕМЕННИ ПОДВИЖНИЦИ

Старецът Яков Цаликис

Старецът Яков Цаликис е роден на 5 ноември 1920 год. в село Ливис, Гръцка Мала Азия.

През 1922 г., след малазийската катастрофа, семейството му се преселва в Гърция. В края на 1925 год. се заселват в малкото село Фарахла в северната част на остров Евбея.

На 15.07.1952 г. той постъпва като послушник в манастира „Преподобни Давид“. На 31 ноември същата година е постриган за монах, а на 19 декември е ръкоположен за йеромонах.

На 25.07.1975 г. е избран за игумен на манастира.

За монашеския живот на стареца Яков не е възможно да се разкаже накратко. Ще споменем само, че при постъпването си той заварва манастира в окаяно състояние – и материално, и духовно – а в края на живота му и след това и мито на манастира и името на стареца стават известни в цял свят. Неизкоренимата му вяра и преданост към св. Православна църква, свързоческите му подвизи и повече от всичко – дълбоката и гореща любов към Бога, отреджат на стареца Яков заслужено място в паметта на нашата Църква и в сърцата на хиляди вярващи, и мали щастие да се докоснат до този избран съсед на благодатта на Светия Дух.

За стареца важи онова, което сам той е казал за преподобния Давид: „Чудесата на преподобния са толкова много. Трябва да се напишат много книги. Нито хартия ще стигне, нито мастило...“

Старецът Яков Цаликис – наред със стареца Паисий и стареца Порфирий – е сочен като един от тримата велики духовни старци на нашето време.

Случка от детските му години

Другите деца ходели на училище по веднъж на ден. Малкият Яков ходел по два пъти. Много обичал училището, защото в първите години то било в църквата „Св. Параскева“. Късно следобед отивал и запалвал кандилата. Ходел там сам и му харесвало да остава чак до настъпването на нощта. Молел се, както знаел и както можел. След това хващал нанадолжицето към къщи и оставял борвата гора зад гърба си. Един следобед обаче, когато сигурно е бил осем-деветгодишен, на мястото, където се молел, пред него се явила жива св. Параскева като монахиня, както била изобразена на иконата. Детето се уплашило, хукнало да бяга и стигнало задъхано вкъщи. Даже и не се обървяло да погледне назад

от страх. На другия ден Яков отишъл както обикновено да запали кандилата и тя пак му се явила. Отново се изплашил. Побягнал надолу по склона, но светицата излязла от храма, мило му заговорила и го успокоила. Той спрял да тича и се върнал малко назад, за да види кой му говори. Светицата му обяснила коя е, казала му да не се страхува и малкият Яков боязливо се изкачил към църквичната. Приседнал близо до нея и внимателно я изслушал. Явяването на св. Параскева се повторило още много пъти. Малкият Яков свикнал и повече не се страхувал. Двамата седели един до друг и разговаряли – такава близост и доверливо дръзновение имал малкият.

В едно от първите явявания на светицата, когато мом-

чето вече било свикнало с нея, тя му казала:

– Какво искаш да ти подаря, детето ми, за молитвите ти и за това, че се грижиш за къщата ми?

Момчето не знаело какво да отговори. Вечерта обаче попитало майка си, Теодора, и тя го посъветвала протодушно: „Да кажеш да ти даде какво... ами, късмет.“

На другия следобед светицата се явила и отговорила на детето:

– Чуй ме. Ще видиш голяма слава и чест, много народ ще идва да те види, много пари ще идват в ръцете ти, но няма да се задържат.

И действително, по-късно всичко се сбъдна. Старецът Яков го уважавал богати и бедни, мъдри и неграмотни, господари и подчинени, уни-

верситетски професори и висши съдии, монаси, свещеници, епископи и патриарси – всички, които идваха последните години в манастира, за да се запознаят с него, да се изповядват, да получат духовна полза, да вземат благословията му. И за парите също, особено през последните години – даваха му много, но той ги предлагал на всички, които имаха нужда, не оставаха в торбата му; все в една торба ги слагаше, а тя не се изпразни никога, колкото и да раздаваше.

Той самият, когато му разказваше за тези неща, добавя:

– И няма ме изляга, братко мой, света Параскева? Малък късмет ли ми даде? Направи ме свещеник на тайнствата Божии!

Начало на духовния му път

Едва-що получил първите си познания в училище, Яков започнал ревностно да чете и църковните книги. Окуражавала го майка му, но го обригавал и отец Теодосий (Димитриос Теодосиу), който идвал да служи във Фарахла всяка втора неделя.

Естествено, като бил толкова малък, Яков не разбирал напълно смисъла на текстовите. След няколко месеца – трябва да е бил във втори клас, осем-деветгодишен – вече ги четял с лекота. И не само това. При четенето на химните и молитвите гласът му се променял. Ставал тържествен, може да се каже, сериозен. Струва ти се, че идва откъдето другде – от далеч, свещен извор.

Този хубав глас на Яков бил забелязан още от родителите и другите му близки роднини, тъй като вечер, главно на празници, баща му Старос изваждал малката багма и свирел. Песните знаел и малкият Яков и ги пел много добре, понекаже заедно с майка си, с която дори танцували.

С църковното учение не

щата били по-различни. По същото време, въпреки че помагал на свещеника в светия олтар, Яков започнал да се качва и на аналоя. В храма идвал много преди отеча, още преди разсъмване, и първо се погрижвал за светия олтар.

Правел всичко това със страх Божий и прилежност, заради което скоро получил награда. Защото там, до светия престол, много пъти се отваряли духовните му очи и той виждал ангели, чувал небесни песнопения. Детето губело ума и дума и се разтрепервало. Чувствало обаче и голяма вътрешна радост, въпреки че не можело да си обясни това, което чувал и виждало. На аналоя Яков много четял и пел, каквото можел.

Жителите на Фарахла знаели, че малкият Яков обича със светците и принадлежи излязла на Църквата. Селото нимало собствен свещеник и затова ключовете от енорийския храм „Св. Георги“ били в Яков. Виджали го да се движи в храма с почит, но същевременно сякаш се намирал у дома си. Там била естествената му среда и никой не

се учудвал, че го виждали толкова често в църквата.

Заради всичко това още от около деветгодишен малкият Яков полека-лека станал духовно убежище за протодушните и бедни свои съселани – повечето бежанци. Лекарите имало, но били далеч, а искали и пари, каквито те нямали. Отец Теодосий също идвал от друго село. И селяните знаели, че освен св. Литургия, всичко останало – молитви и изгонване на бесове – можел да го прави и малкият Яков. Започнали да го викат при всеки лош случай. Шом се разболявали животните, викали малкия Яков да им чете молитви, за да се оправят. За дечицата пак така, а също и за жените, които имали трудности при раждане, все него търсели. Отивал, като носел елей от кандилото на св. Параскева, св. Георги и св. Харалампий, прекръствал вратата на къщата, помолвал се и си тръгвал.

От селската църква имал трезник, и от къщи – молитвеник, но в случаите на заболяване, когато го викали да чете молитви, тъй като нямал още и десет-единадесет годи-

ни, той четял на каквото попадал при първото отваряне на тези две книги, защото не можел да различи точно коя молитва е нужна за всеки отделен случай.

Често произнасял и собствени молитви. Свикнал с последните. Когато бил на девет години, през месец юли го изпратили заедно с брат му да жънат на нивата им. Там една змия ухапала брат му Георги по ръката и започнали силни болки. Георги извикал за помощ и заплакал. Яков утешил брат си, измил ухапаното място, коленичил, извадил малкия дървен кръст, който винаги носел на гърдите си, прекръстил брат си и виднал ръце към небето:

– Христе, моля Те, направи отровата да стане вода, да не пострада братчето ми... И накажи проклетата змия, сатаната я изпрати заради злобата си.

След малко болките стихнали, инцидентът минал без последствия. И не само това. Змията побягнала настрани, заковала се неподвижна и умряла.

Превод
Владимир ПЕТРОВ

† Траянополски епископ ИЛАРИОН

Клетвата

Много често хора непознати с евангелските заповеди, за да засвидетелстват истинността на нешо, се кълнат и се кръстят и тъй напразно призовават името Господне. Това е погрешно и лекомислено споменаване на Бога.

Клетвата официално е допустима само в съда. В обикновения живот – да се кълнеш и напразно изричане името на Бога. Господ казва: „да се не кълнете никак: ни в небето, защото е престол Божий; ни в земята, защото е подложие на нозете Му; ни в Иерусалим, защото е град на великия Цар, ни в главата си се кълни, защото не можеш направити един косъм бял или чер. Но думата ви да бъде: да, да; не, не; а каквото е повече от това, то е от лукавия“ (Мат. 5:34-37). В Стария Завет относно клетвата се казва: „Не изговаряй проклетата името на Господа, твоя Бог, защото Господ няма да остави ненаказан оногава, който изговаря името Му напразно“ (Изра. 20:7). „Не се кълнете лъжливо в мое име, и не оксвервяй името на твоя Бог“ (Лев. 19:12). Съобразно товагващите сурви и жестоко прави клетвата е било допустима за засвидетелстване истината в обикновения живот. Но в новозаветно време религиозно-нравственият закон цели усъвършенстване изцело на човека и неговия дух. Така че като нямаме предвид старозаветното законодателство, клетвата не е грях, но когато се кълнеш истински – за засвидетелстване на истината. Грешни тези, които се кълне лъжливо. Господ Исусе Христос запрещава клетвата. С това Той щели да отстрани от човека и опасността да се претърне и изпадне в грях, да се самозалъгва. За да ни избави от таква подлъжаване, Господ изцело запрещава клетвата, грях и за това, който я произнася, и за това, който я слуша. Като разсъждава по тая Господня заповед, блуждали Августин казва: „Напишете в сърцата си това, що ще ви кажа. Този, който принуждава друго да се закълне, знаеши че той ще се закълне лъжливо, е по-лош от човекоубийците. Защото човекоубийците убива тялото, а този душата, даже две души – и на този, когото е принудил да се закълне, и своята.“ Така че по-добре е да си останеш със съмнението в истинността на неговото изказване, отколкото да го принуждаваш да упорства в греха. Затова, за да не погубваш и своята душа, и тая на другия, не го принуждавай дори и сраз на съмнение, но да не се прибавя да клетва. Така ще избегнеш злото.

Ти нямаш власт да направити ни един косъм от клетвата си „бял или черен“. Това значи нямаш власт над себе си, Затова не бива да се кълнеш в главата си. Ти не си господар над нея. Може утре да падне. Господ е господар над главата ти. Затова не се кълни ни в Иерусалим, защото е град на Великия Цар – Бога. Поначалю нищо нямаш тут на земята. Истинно е в ръцете на Бога Вседържателя Творец. Говорити ли от сърце истината, то по думите на св. Иоан Златоуст, думите на Господа „да, да и не, не“ замаяват клетвата, те значат – ти си „клетва“. Подозрителността в истинността на казаното е от лукавия. За злоупотреба с клетвата се отнасят думите на прор. Давид: „дигат уста към небесата и езикът им обикаля по земята“ (Пс. 72:9). „И ти се осмеляваш – казва св. Ефрем Сирин – да отваряш устага си и изпускаш слова към небето да произнасяш клетви и худи.“ Не трябва да забравяме, че пред Бога стоят Архангелите, Херувимите, Серафимите със страх и трепет, песнославейки великото, достойното и славно име на Бога и следователно, и ние трябва да имаме страхопочитание към великото име на Бога и да не Го призоваваме в свидетелство на нашите думи, а да Го възпяваме „с псалми, славословия и духовни песни – в сърцата си“ (Кол. 3:16).

ИЗЛЕЗЕ ОТ ПЕЧАТ

„Православен катехизис и духовни напътствия“

Съставена от Славенски митрополит ЙОАНИКИЙ

В основата на книгата е „Обширният право-славен катехизис“ на видния руски духовник и бого-слов св. Филарет, митрополит Московски и Коломенски (1782 – 1867). На достъпен език в катехизиса е изложено обяснение на основните истини на вярата. В изданието, осъществено чрез Синопално издателство, се разглежда Символът на вярата, Господнята молитва „Отче наш“, учението за блаженствата и десетте Божии заповеди. Книгата е във форма на въпроси и отговори, което улеснява възприемането на текста и привлича вниманието на читателите. Негово Високопреосвещен-

во Славенският митрополит Иоанкиий е направил допълнения към текста по някои важни духовно-нравствени въпроси. Приложение след катехизиса съдържа някои душиесподобни напътствия за православните християни.

Радостта в очите е нашата награда

Радостта в очите на децата от сиропитанищата и на възрастните от специализираните домове е наградата на тези, които работят за фондация „Мисия без граници – България“.

Фондацията е част от международната нестопанска организация „Мисия без граници интернешъпъл“, която е създадена през 1960 г. в щата Калифорния, САЩ. Тя работи в шест държави: Албания, Босна и Херцеговина, България, Молдова, Румъния и Украйна, както и в Китай. Средствата за осъществяването на програмите на фондацията се набират в дванайсет страни: Съединените щати, Австралия, държави-членки на Европейския съюз и Южна Африка. Помощта, която осигурява фондацията е безвъзмездна.

У нас тя е регистрирана през месец октомври 2001 г.

налните и духовните нужди на децата и възрастните, настанени в социални домове, както и на бедните и социално несправдани в общините, където се намират домовете, с които фондацията работи. Включването на подпомаганите в програмите на „Мисия без граници – България“ допринася за изграждането на тяхната самостоятелност и способности да се справят с трудностите. Помощта се оказва без предварителни условия и тя се предоставя без оглед на етническа, пола и религиозна принадлежност на подпомаганите.

В началото на тази година фондацията направи голямо дарение на лекарствата. Бяха дарени шест тона лекарства в момент, когато грините заболявания се разпространяват в страната. Даренето прие Министерството на образованието и науката от името на всички домове за отглеждане и възпитание на

чение беше осигурен за близо 25 000 деца в домовете.

Лекарствата бяха разпределени в многопрофилни и специализирани лечебни заведения.

Фондацията е създадена в подкрепа на най-силно уязвимите членове на обществото – децата, настанени в социални домове, както и възрастните от домовете за стари хора. В България се работи по няколко основни програми. Фондацията е ангажирана с редовна помощ в девет дома за деца и пет дома за възрастни хора. „Мисия без граници – България“ в момента работи в социалните домове за деца в селата Разлив, Балван, Борован, Ветрен и Видраре и градските Роман, Долна баня, Велико Търново, Велиград, Велики Преслав, както и в домовете за възрастни хора в градовете Радомир, Велиград, Пазарджик, Кюстендил и село Хайредин.

Домовете, с които „Мисия без граници – България“ работи, се намират в малки градове и села, където безработицата е много висока и по-голямата част от семействата живеят под границата на бедността. Раздаването на коледни пакети на тези семейства не само им донесе радост на Коледа, но и създаде връзка между „Мисия без граници – България“, социалните домове и живещите в населеното място, където се намират домовете. В тази група бяха включени семейства, които живеят под границата на бедността. Местните власти предоставиха списъци на нуждаещите се, на които бяха раздадени пакети. Това са безработни, пенсионери, самотни хора, семейства с ниски доходи и многодетни семейства.

„Грижи за децата“ е програма, в рамките на която се организират летни лагери за децата от социалните домове. В програмата са включени и специализирани смени за деца, преживяли насилие. Програмата е насочена към физическото и здравословно укрепване на децата, както и към

тяхното емоционално развитие.

„Спасете децата“ е програма, която обединява трите елемента на подкрепата, оказана от фондацията на децата в домовете. Тя включва: материална подкрепа (предоставяне на хранителни продукти, медикаменти, облекло, обувки и други); емоционална подкрепа (подпомагане психическото развитие на децата чрез реализирането на програми за обучение, изграждащи основни умения за самостоятелен живот и интеграция в обществото след напускане на институциите) и духовна подкрепа (обучение в основните християнски ценности).

„Грижи за семейството“ е програма, чиято цел е възвръщане на достойнството и осмислянето на живота на възрастните хора в домовете. Специална част от тази програма беше проектът „Операция Коледа любов“, в рамките на кой-

На лагерите с „Мисия без граници – България“ лятото е прекрасно

то преди Коледа 2001 г. бяха раздадени 3000 пакета с основни хранителни продукти. Получателите бяха три групи: персоналот на домовете за деца и възрастни хора, в които фондацията работи; социално слаби семейства в общините, в които се намират домовете, и социално слаби енориаши от местните църкви.

В третата група бяха

Улияна ПЕТРОВА

Как любовта към род, родина и вяра превърна старата църква в Кърджали в катедрален храм „Свети Георги Победоносец“

Църквата „Свети Георги“ е построена и осветена през 1928 г., когато църковен настоятел е бил дялдо ми Васил Генчев, известен есперантист от онова време и църковен певец. От майка ми Тройка Василева, а и аз самата си спомням, че дълги години свещенослужител беше отец Данаилчев. Той завършил образованието си за свещеник, но започнал работата в Кърджали като чиновник. По Божия промисъл той оставя тази работа и става свещеник (каквото е преди и след 9.IX.1944 г.). По негово време църквата има ограда и малка, добре поддържана къща, където през 1947 и 1948 г. отец Данаилчев събирал нас, децата, в дружество „Християнче“ и в онези трудни години ни изнасяше курс по вероучение.

След неговото пенсиониране храмът беше занемарен и църковният живот едва

мъждукаше в този район на Източните Родопи със смесено население.

В такава положение го заваря свещеник Петър Гарена през март 1998 г. Църквата е без ограда, а малката къщичка е рухнала. Свещеникът няма къде да живее и се принуждава 2 години да спи в палатка в двора на църквата. Отец Петър копае сам денонощно изкопите за оградата и бърка цимента. Копае, пуна силно турска музика, за да провокира националното чувство на българите в този град. Идва да му помагат няколко младежи. Турското малцинство е респектирано от това, че православният свещеник владее перфектно турски език.

Днес в църквата вече има около 40 турци, а от българите въцърковени са 4000 миряни. С Божията помощ са събрани пари за ремонт на рухналата купол на църквата, оградата, реставрация и изог-

рафисване на старите стенописи, както и изграждането на красива сграда. В нея се провеждат занятията по специалността „Богословие“ в Кърджали, там е и Библиотеката. Има и малък зоопарк. За изографисването на стенописите идват да помагат много местни художници и един турчин от Момчилград. Работи се основно през Рождественския и Великия пост, като в този период всички посетител. Така в кратки срокове е извършен монументален труд.

През 2000 г. е извършено обновление на храма „Свети Георги Победоносец“ от Негово Високопреосвещенство Пловдивския митрополит Арсений.

Примерът с катедралния храм на гр. Кърджали ни напомня още веднъж, че коренищата на българската народност са запазени именно в българския православен храм.

Елена НИКОЛОВА

Отец Стефан отслужва водосвет по случай Деня на инвазида – 3 декември, в Дома за възрастни хора в Кюстендил, който е подпомаган от „Мисия без граници – България“

Целта на „Мисия без граници – България“ е да подпомага задоволяването на материалните, емоцио-

на, лишени от родителски грижи и специални училнища, които са под неговата грижа. Пълен курс на ле-

ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ

за „Църковен вестник“ и сп. „Духовна култура“

Посочете изданието и периода от време, за което искате да се абонирате (моля, попълвайте четливо с печатни букви):

Име..... Презиме.....
 Фамилия.....
 гр./с..... п. код.....
 общ.....
 обл.....
 ж.к.....
 ул.....
 №..... бл..... вх..... ап..... тел:.....

Израцийте на адреса на издателството попълнения талон за абонамент с приложена квитанция от пощенския запис или копие на платежното нареждане.

(Цените за абонамент и адресът на издателството са публикуван на 8 стр.)

София: „Инж. Ив. Иванов“ 70А; 931-22-68; 32-22-48; 32-50-79

† Агенция „Хронос“ †

с 14-годишна практика в траурно-обредната и възпоменателна дейност.

► ПРЕДЛАГА УСЛУГИТЕ СИ НА АКТУАЛНИ ЦЕНИ

Погребение – 295 лв. (в сумата е включено: административно оформяне на необходимите документи; транспорт в гр. София и гробищния парк; хладилна камера за 24 ч.; ковчег, драперия, покров, аранжиране на ковчег; надгробен кръст; траурен букет с размери по избор; 10 бр. некролози; изкопаване и зариване на гроба; товаро-разтоварна дейност в гробищния парк; комплект свещи, жито и погача за 20 човека, 20 комплекта пластмасови прибори, бутилка вино, траур за жилищна врата и 20 бр. траурни ленти).

- Окончателно разплащане – след церемонията
- Разсрочено заплащане – до 6 месеца без лихва
- Подсигурява се свещеник от храмовете към каноничната Българска православна църква.

► ДОПЪЛНИТЕЛНО АГЕНЦИЯТА ПРЕДЛАГА:

- букети, гарнирани с двувелти траурно-възпоменателни ленти (размери 100/50 см)
- венци, гарнирани с двувелти траурно-възпоменателни ленти (всякакви размери).

(Цените варират от 35 до 120 лв. в зависимост от цветята)

Български църковни общини зад граница

Във Виена беше ръкоположен за епископ архимандрит Авенир, богослов-емигрант на работа от десетилетия във Виенската библиотека, който беше и свещеник към руската юрисдикция (Московска патриаршия) в Германия и обслужваше църковната им община в Баден-Баден. Той трябва по замисъл да подмени Централно- и Западноевропейския митрополит Симеон. Това не му се удаде, не на последно място и поради факта, че българската емиграция се беше наситила на разцепления и крамоли. Накрая епископ Авенир се присъедини към каноничната БПЦ и с това се приключи и неговата авантюра. Съответно той беше назначен за помощник на митрополит Симеон, но за жалост почина през юни 2001 г.

Издържката на българските свещеници зад граница е един много сериозен въпрос, който влияе както върху качеството на дейността на църковните ни общини, така и върху самото им съществуване. Поначало в Православната църква не се практикува църковен данък. Средствата се набират от продажбата на свещи и други църковни предмети и услуги. Но това е нередовен приход и обикновено твърде недостатъчен. До 1989 г. БПЦ изплащаше заплати на свещениците ни зад граница, макар те да бяха наистина нищожни за стандарта на страните, в които хората бяха изпратени да работят. С промяната на икономическите дадености у нас обаче, дори и това вече е невъзможно. Свещениците се принудиха да си търсят работа, от която да издържат себе си и семействата

си. Но за съжаление това не навсякъде е възможно поради особения статут на тяхното пребиваване в дадената страна. В Америка (САЩ и Канада) и Австралия по подобие на другите православни църковни общини и българските по правило събират средства за издържката на свещеника. Но това не става в Европа. Като изход се откри добротото отношение на мнозинствените църкви (католически или протестантски) в европейските страни. Те осигуряват част от средствата за издържката на българските, както и на другите православни свещеници, чиито общини не могат да ги издържат.

Тук е редно да се уточни, че изразът „не могат“ е условен. Той би трябвало да звучи „не желаят“. И нежеланието се изразява не само в това, че българите не плащат издръжка на свеще-

ниците си, но и че те не се записват като членове на българската църковна община. Не е разбираемо в един двумилionen град като Мюнхен, където официално живеят над две хиляди българи, основно православни християни, да има записани в българската църковна община само 20-ина души. А подобно е положението почти навсякъде.

Не на последно място трябва да отбележа и отношението на българската държава към църковните ни общини зад граница. Поначало то е положително, в някои страни дори е решаващо. Например в Лондон посланикът предостави един от гаражите на посолската сграда, за да се устрои там параклис за нуждите на българите в британската столица. Мъничък параклис, но наш, български, на наша територия. Така българите се събират

и при посолството, ползват библиотеката, училището и други удобства на землячкото общуване. Другаде обаче дипломатическите ни представители, носейки дори и в демократично време атеистичната си закваска, не стъпват в българската църква и не знаят дори къде е тя (нам предвид конкретно наш генерален консул в голям европейски град, но и не само този случай). Разбира се, тези неща не стават със заповед и разпореджане от началството им от София. Но е крайно време да се проумеем някои истини. Крайно време е българските посолства да подкрепят по указания от София българските църковни общини, да им предоставят просветни и други подходящи материали. Защо да не е възможно външното министерство да вземе на свой минимумен щат българските свещени-

ци зад граница? Кой ще посмее да твърди, че един български свещеник не върши много повече работа за България, отколкото редица от дипломатически неин служители? При това има достатъчно примери на други страни, чиито дипломатически представители в чужбина трайно и широко подкрепят църковните си общини.

Независимо от всички отбелязани трудности в съществуването и дейността на българските църковни общини зад граница, те трябва да продължат да действат и служат за центрове на православна вяра и българско национално самосъзнание. Отговорността е преди всичко на БПЦ и на българската държава. Но тя е отговорност на всеки един българин, където и да се намира той по широкия свят. За да ни има и занепреда!

Иван ЖЕЛЕВ

„Църковен вестник“ в Интернет

На 3 март, Националният празник на Република България, беше пусната в Интернет официалната страница на „Синадално издателство“. Сайтът е достъпен на адрес <http://synpress.bglink.net>

Желанието на редакцията е страницата да се актуализира често и така сънародниците ни в страната и чужбина да черпят информация за новините и събитията в нашата Църква от достоверен източник.

В раздела „Вестник“ можете да намерите електронното издание на „Църковен вестник“, в което са представени всички броеве след декември 2001 година. „Църковен вестник“ в Интернет се обновява два пъти в месеца. Представените статии са допълнително индексирани по автори, броеве и рубрики.

В раздела „Книги“, посетителят може да се запознае с изданията на Синадално издателство през последните пет години. Някои от книгите са изцяло достъпни.

Посетителите на официалния сайт на Синадално издателство имат достъп и до пълния текст на Православната Библия в удобен за ползване формат.

Сайтът е ценен и с това, че има богата колекция от връзки с други православни страници в България и чужбина.

Официалната страница на Синадално издателство е плод на доброволния и безвъзмезден труд на Константин Спирос, магистър по информатика. Синадално издателство му изказва молитвена благодарност.

Достъпът до информацията е напълно безплатен благодарение на подкрепата и добрата воля на XENTURIA.COM.

НОВИ КНИГИ

Издания на манастира „Св. Георги-Зограф“
Излязоха от печат 12-те тома „Жития на светите“

Книгите са плод на съвместна работа на чета на Българската православна църква – богослови, филолози, художници и полиграфисти – и монаси от българския манастир на Св. Гора „Св. Георги-Зограф“, с благословението на игумена и братята на манастира.

Преводът е направен по руското издание на „Жития на светите“, съставени от св. Димитрий Ростовски. Съставителите са се придържали близо до текста на оригинала, който е отпечатан с одобрение на Московската патриаршия през 1906 г. Изданието е допълнено и с жития на българските светии.

Работата над „Жития на светите“ е извършена с много любов, вяра и благоговение за слава на Бога и на Неговите свети угодници, с преклонение пред Божието величие и техния подвиг.

Дванадесетте тома са с много добро графично оформление, с твърди корици.

Могат да бъдат закупени от църковните мазани и книжарници в София и страната.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2002 г.

„Църковен вестник“	сп. „Духовна култура“
1 година 19,20 лв.	1 година 16,80 лв.
6 месеца 9,60 лв.	6 месеца 8,40 лв.
3 месеца 4,80 лв.	3 месеца 4,20 лв.
1 месец 1,60 лв.	1 месец 1,40 лв.
Цена на 1 брой 0,50 лв.	Цена на 1 брой 0,90 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11
тел./факс 980-30-16
Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синадално издателство на БПЦ
ТБ Бюхем, клон Европа – София, пл. „Св. Неделин“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018
Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, а които да се изпизва точният адрес и пощенският код на получателя!
Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.